

El pont fantasma

RENAIXEMENT Un retrat de la ciutat d'Istanbul a través de la mirada del pintor Michelangelo

Enard ha aprofitat un fet magnífic, i molt poc conegut, per escriure la seva novel·la: l'encàrrec que l'any 1506 Miquel Àngel rep del soldà Baiazet II de construir un pont sobre el Corn d'Or. Anteriorment, Leonardo da Vinci havia fracassat en la mateixa comissió. L'episodi és fascinant. El genial escultor tindrà un guia de luxe, el poeta Mesihî (aquell que estima més els plaers mundans que no pas la posteritat), que l'introduirà a la ciutat d'Istanbul. El mestre ha fugit de Roma escaldat: la relació amb el papa Juli II n'ha quedat molt enverinada. Com en un llibre de Maalouf o de Pamuk, també aquí un dels temes centrals és la relació política i religiosa entre Orient i Occident, entre l'art bizantí i el del Renaixement. El pont es projecta, però finalment no es bastirà.

La *nouvelle* conjuga les referències a aquest marc històric tan suggestiu amb el relat de la peripècia personal de l'artista. Tot d'enumeracions d'elements diversos us faran penetrar de manera agradable en l'època. Enard s'empesca un final amb suspens i no ha deixat passar l'oportunitat de tenir la seva narració amb un lirisme que els seguidors d'Omar Khayyam o dels poetes andalusins reconeixen fàcilment. La reflexió del protagonista sobre la pràctica de l'art és present en molts passatges de la novel·la:

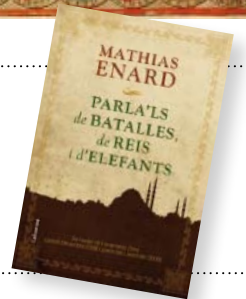

Panoràmica d'Istanbul (antiga Constantinoble) al segle XVI, després de la invasió dels turcs.

"El talent no és res sense treballar". Però també hi ha la que fa el narrador: "Miquel Àngel és modelat per la seva obra". A parer meu, aquest és un dels aspectes més interessants de l'obra: el retrat que ens dona l'autor del gran Michelangelo Buonarroti, un artista integral, que va viure gairebé noranta anys. **JORDI LLAVINA**

Parla'ls de batalles...

Mathias Enard
Columna, 2011
★★★★★

El purgatori de la República

SEGLE XX Sánchez Cervelló rescata la trista història de les institucions republicanes a l'exili

Idia abans que Franco redactés el comunicat final de la guerra, la Diputació Permanent de les Corts republicanes es reunia a l'exili i evidenciava la desunió de les institucions de la República Espanyola a l'exili, sense país ni gent per governar, en un silenciós purgatori.

Ningú no recorda que, superats per la Transició, el juny de 1977 hi va haver un president de la República (José Maldonado) i del

Govern (Fernando Valero) que van dissoldre una institució aleshores fantasmagòrica. Tampoc és conegut que Marta Ferrussola va anar a demanar ajuda al Govern republicà a Brussel·les quan Jordi Pujol va ser empresonat el 1960. I amb prou feines es coneixen les intrigues entre Negrín, Martínez Barrio, Prieto, Giral i companyia als anys 40. Aquesta trista i mesquina història de la Segona República a l'exili és el que rescata, amb innegable valor documental, Josep Sánchez

Cervelló. Ho fa, en bona mesura, gràcies a la documentació de l'arxiu Tarradellas que tan bé coneix. Ironia o casualitat, la Generalitat de Tarradellas va ser l'única institució republicana que va resistir l'exili. **MARC ANDREU**

La II República en el exili

J. Sánchez Cervelló
Planeta, 2011
★★★★★

NOVETATS EDITORIALS

Història del Àfrica Negra

Joseph Ki-Zerbo
Editorial Bellaterra, 2011
★★★★★

QUI: L'historiador Joseph Ki-Zerbo, de Burkina Faso, va pertànyer a la primera generació d'intel·lectuals que, alliberats de les cadenes colonials, van poder revisar la història de l'Àfrica.

QUÈ: Com a conseqüència del domini militar i intel·lectual europeu sobre l'Àfrica, la història d'aquest continent ha estat ignorada i, fins i tot, negada per Occident. Aquest volum proposa revisa-ne les bases.

NO US PERDEU... la combinació de referències d'altres autors amb la interpretació crítica de la historiografia africana. El llibre és una bona aproximació a les societats subsaharianes del passat però també del present.

Barraques. La lluita dels invisibles

Laura de Andrés Creus
Ara Llibres, 2011
★★★★★

QUI: Laura de Andrés va analitzar la postguerra i el franquisme en el llibre *El preu de la fam. L'estraperlo a la Catalunya de la postguerra*. Ara analitza el mateix període des del punt de vista de la immigració i l'urbanisme.

QUÈ: Des d'abans de la guerra i fins als anys setanta milers de ciutadans d'arreu de l'Estat van arribar a Catalunya a la recerca d'un futur millor. El llibre explica les seves miserables condicions de vida en els barris de barraques de les principals ciutats del país.

NO US PERDEU... el relat humà dels qui van viure el barraquisme. El seu testimoni fa palesa la seva invisibilitat als ulls d'unes ciutats que feien créixer amb les seves pròpies mans.

Joan Solé i Pla. Un separatista entre Macià i Companys

Joan Escullies
Ed. de 1984, 2011
★★★★★

QUI: La biografia del metge i polític Joan Solé és un relat ben valuós per als qui vulguin comprendre l'evolució del catalanisme des del principi del segle XX fins a l'exili republicà.

QUÈ: Format en el període d'eclosió del noucentisme, aquest intel·lectual fou escollit diputat per ERC durant la República. Va romandre fidel a Francesc Macià i el seu és un dels testimonis més durs contra Lluís Companys, Josep Irla i Josep Tarradellas.

NO US PERDEU... el relat acurat que ofereix Joan Escullies, en un retrat que obre noves perspectives en els orígens del nacionalisme radical català, sovint massa simplificat per la manca d'estudis biogràfics.

El comandante

Jürg Amann
Editorial Tempus, 2011
★★★★★

QUI: Jürg Amann ha construït un monòleg colpidor a partir de les notes que Rudolf Höss, comandant d'Auschwitz, va escriure just abans de morir. El llibre aconsegueix introduir el lector en la ment d'un assassí en massa.

QUÈ: Escrites des de la presó preventiva a Cracòvia, les memòries en què es basa aquest text mostren la sang freda del comandant, sense rastre de penediment, ni tan sols de reconeixement de la seva culpa.

NO US PERDEU... la força narrativa d'aquest monòleg, pensat en principi per al teatre i la ràdio, que es presenta com un drama literari (en el doble sentit del terme) sobre la Segona Guerra Mundial i l'extermini nazi.